

ÁGH ISTVÁN

Augiász istállója

ÁGH ISTVÁN (1938) Budapest

Az ősi metaforába rejtett, hihetetlen történetet valami hozzá hasonló esemény juttatja eszembe, már ez a cím is elég, hogy megértessem, mi foglalkoztat, mit akarok mondani, jelképpé vált a magyar nyelvben, mint a bűnös rendetlenség klasszikus fedőneve, s nem a lusták, betegek, nem is a gazdátlan bizonytalanság miatt lett szólás belőle.

Isteni célra tenyésztett tehenekkel zsúfoltak az istállók, ahány nap az évben annyi volt először belőlük, s ahány holdciklus, annyian a bikák, a nap leszármazottai uralták, végighágták a csordát, melyből újholdra egy üszőt áldoztak a holdnak, sietve szaporodtak hát, hogy pótolják a hiányt, üzekedtek, borjaztak, s túlterjeszkedtek minden férőhelyen.

A történetből hiányoznak a pásztorok és az istállószolgák, s az uralkodástól fáradt gazda, mintha fölöslegesek lennének, ha nélkülük a szent csorda úgy is elboldogul, terelgeti magát egyetlen kutya nélkül a barna tehénlepényes réten, akik a gondatlanságból elkövetett állatkínzásban vétkesek, nem akarnak felelni a fertőző levegőért, melytől már az egész Peloponnészosz bűdös.

Talán a rengeteg tehenre is azért volt szükség, hogy a nevetségesen szörnyű tényt indokolja, mert szinte magát termelte a mindent ellepő ürülék, kiszorította a marhákat a jászlaktól, ahol szorosan egymásnak támaszkodva álltak csontsoványan, csüngött rajtuk az irha, miként a sárral tapasztott bőrre száradt a szőrzet, és farkuk fostos seprűjét farukról lógatva bámulták a repedt falat.

Ahogy patájuk gödröt kapált alájuk a száradt salakban, s a farkuk alól suhogva zúdult a húgy, péppé ázott a szikkadt trágya, és egyre emelkedett, úgy fogyott a tér szarvuk és a mennyezet között, ezt láttam én egy bakonyaljai gazdaságban, ahol már az alomnak való szalmát is föletették, és az a kép az ország nyomorúságára vallott, miként eszembe juttatta Augiász istállóját.

A bűnösen rendetlen viszonyok metaforája
 érvényes bárhol és bármikor, bármely hivatalra,
 pártközpont, szerkesztőségre anélkül, hogy
 beismernék, amit mindenki tud, és én sem
 írnám a verset valódi ok és tapasztalat nélkül,
 ha valami héroszi beavatkozásra, gátszakadásra,
 akár a beszéd megtisztítására, nem lenne szükség,
 mint ahogy kimosná a Duna a mocskot Budapestről.

Nagy változások idején

Január utolsó napján esett az első idej hó,
 s keltett a megkésett télből röpke illúziót,
 valóra vált, amit az élő kalendárium mutat,
 ha csak fél napra is, megélhettem az évszakot,
 s akkor a világ rendje azonnal helyreállt,
 ha csak fél napra is, egyek voltunk, én és a világ,
 és megindult a látvány kiterjedt függönyén,
 akár a mozivásznon, a szabadtéri vetítés,
 lassítva szárnyaltak előttem hosszú életem telei,
 egyetlen folyamatban figyeltem emlékeimet,
 s megleptek az esemény nélküli pillanatok,
 miért a fácánkakas tollát láttam a véres havon?
 vagy a sárga forgácsot, mit a fejsze kicsap,
 a lány mandula ízét éreztem így a kapuban,
 ami első versem ihlette, néztem a havas fenyőn
 pipiskedő cinegét akkor is mint azelőtt,
 hallottam a budai verebek alkonyi perpatvarát,
 bár éppen dél volt, már kezdődött az olvadás,
 majd el is tűnt a hó, a költemény abbamaradt,
 megsemmisítette a nap víziómat és metaforáimat.

Ki fogja föl, hogy mit jelent az esetleges hóesés?
 ami előbb természetes, mára véletlen esemény,
 ma csak egy rövid délelőtt, mi régen hosszú tél volt,
 majd megint sárbilincs, felhővé forradt égbolt,
 ahogy a kavargó frontok széjjelrázzák az időjárást,
 úgy lüktet bennem a szívem ütemére a fájás,
 mint adó-vevő készülék antennái, az idegeim,
 a csillagtalan égből fogom föl, mi következik,
 nagy változások idejét élem, ha már megértem,
 akkor is csak a legelejéből adódik részem,
 úgy váltakoznak tovább a visszatérő évszakok,
 látszatra, miként én is a magam emléke vagyok,
 s próbálom elképzelni nélkülem a jövőmet,
 időtlen aggodalmam vetítem rá a jövődőre.

Valaki tollba mondja

Világháborúval jöttem,
világjárvánnyal megyek,
ez a rám szabott keret,
hol éveim letöltöttem,

a megszálló katonák
lába alatt lopakodtam,
s a mennydörgő bombázórajt
anyaölbem féltem át,

most egy másik égi vész
támadt, s míg a veszteséget
sorolták a jelentések,
elhullott egy nemzedék,

egyetemes katasztrófa
ijesztő roncsai közt
keringünk a nap körül,
nyári hóben, téli hóban,

átkos idő történelme
írta meg történetem,
ami megesett velem.
a nemzet is azt szenvedte,

így lettem valamikor
édes hazám kárvallottja,
s aki ezt a kort lapozza,
meglel minden oldalon,

s ha nem értené a pőre
tényekből személyemet,
ajánlom verseimet,
amit ámulatból szőttem.

abból talán földereng
földi létem égi fénye,
nem éltem hiába mégsem,
mikor alig lehetett.